

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЦИВІЛЬНОГО, МІЖНАРОДНОГО ТА ПРАВА ЄС

УДК 347.626

DOI 10.37772/2309-9275-2021-2(17)-1

СЛОБОДЯН ВІКТОРІЯ ДМИТРІВНА

студентка Дніпропетровського державного Університету внутрішніх справ

ПОЛІЩУК МАРИНА ГЕННАДІВНА

кандидат юридичних наук, доцент кафедри цивільно-правових дисциплін Дніпропетровського

державного університету внутрішніх справ

ORCID 0000-0002-9063-3252

МАЙНО, ЩО Є ОСОБИСТОЮ ПРИВАТНОЮ ВЛАСНІСТЮ ДРУЖИНИ, ЧОЛОВІКА

У статті досліджені питання, що стосуються майна, яке є особистою приватною власністю дружини, чоловіка. Проаналізовано окремі проблеми та протиріччя правового режиму майна особистої приватної власності, за результатами аналізу яких, викладено власну позицію. Досліджено судову практику з означеної проблематики та виокремлено її ключові аспекти в рамках теми статті. Запропоновано та аргументовано тези про те, що ефективним способом встановлення правового режиму майна, відповідно до якого воно буде особистою приватною власністю чоловіка чи дружини може бути шлюбний договір.

Ключові слова: майно, чоловік, дружина, шлюб, подружжя, правовий режим майна, власність, спільна сумісна власність, особиста приватна власність, шлюбний договір.

Постановка проблеми. Незважаючи на той факт, що вагому роль у сімейних відносинах відіграють особисті немайнові відносини, протягом останніх років спостерігається значне підвищення інтересу до питання правового регулювання саме майнових сімейних відносин. Соціально-економічні зміни, які відбулися після набуття Україною незалежності, сприяли практичній реалізації права приватної власності, що, у свою чергу, істотно вплинуло й на майнову сферу життя сім'ї.

Особливе місце належить майну, яке є особистою приватною власністю дружини, чоловіка. Однак в правовій літературі та практиці існує ціла низка проблем та протиріч, які стосуються правового режиму майна, відповідно до якого воно вважається особистою приватною власністю чоловіка чи дружини. Окрім того, у реальному житті існує багато ризиків, які стають причиною непорозумінь і суперечок подружжя з означених питань. Враховуючи вищевикладене, слід визнати існування сьогодні потреби в комплексному теоретичному дослідженні проблемних аспектів майна, яке є особистою приватною власністю дружини, чоловіка.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, у яких здійснювався розгляд даної проблеми, показав, що,

зокрема, такі науковці, як В. К. Антошкіна, В. І. Борисова, Л. Власенко, Є. М. Ворожейкін, Н. Загрія, І. В. Жилінкова, А. О. Дутко, В. О. Кожевнікова, Л. В. Красицька, В. А. Кройтор, О. М. Пономаренко, О. В. Розгон, О. І. Сафончик, О. В. Синегубов, І. В. Спасибо-Фатєєва, Р. О. Стефанчук, Є. О. Фоміна, С. Я. Фурса, Є. І. Фурса, Є. О. Харитонов, Ю. С. Червоний, В. Л. Яроцький та інші присвятили різним її аспектам багато уваги.

Мета статті. Дослідження правової природи та особливостей майна, що є особистою приватною власністю дружини, чоловіка.

Виклад основного матеріалу. Відповідно до Сімейного кодексу України, майно, яке набуто подружжям за час шлюбу, належить їм на праві спільної сумісної власності [1]. Зазначене стосується навіть тих випадків, коли хтось із подружжя з поважної причини (навчання, ведення домашнього господарства, догляд за дітьми, хвороба тощо) не мав самостійного заробітку (доходу).

Водночас, Сімейний кодекс України фіксує перелік майна і обставин, які визначають певне майно особистою приватною власністю одного з подружжя, навіть якщо воно придбане в період перебування у шлюбі. Та перш ніж їх охарактеризувати, доцільно

акцентувати увагу на деяких термінологічних проблемах, що існують у сімейному законодавстві стосовно режиму особистої приватної власності.

Колишній Кодекс про шлюб та сім'ю України містив дефініції спільної сумісної власності подружжя та роздільного майна подружжя. Поняття особистої приватної власності в ньому не містилося. Натомість закріплювалося, що кожен чоловік/дружина самостійно володіє, користується і розпоряджається належним йому роздільним майном. Зазначимо, що в науковій літературі поняття роздільної власності і до нині користується популярністю серед багатьох науковців для позначення правового режиму цього виду майна. Натомість дефініція «особиста приватна власність» була запроваджена в Сімейному кодексі України і часто ставала і стає об'єктом критики серед науковців.

Так, зокрема, дослідниця І. В. Жилінкова, зазначаючи, що особиста власність була головним поняттям права суспільства епохи соціалізму, а також виступала на неприпустимості створення такого «правового гібриду» як «особиста приватна власність» [2]. Вчена також акцентувала увагу на тому, що закріплення особистої приватної власності суперечить Основному Закону держави і суспільства, яка такої категорії не містить: «відповідно до закону фізичній особі майно належить на праві приватної власності, жодних виключень стосовно майна подружжя не існує» [2]. Ми підтримуємо цю позицію в тій частині, що використання категорії «роздільне майно подружжя» є логічним, оскільки воно є антонімом категорії «спільне майно подружжя». Саме тому дефініція «роздільне майно» користується такою популярністю серед вчених, на відміну від свого аналогу, закріпленого в Сімейному кодексі.

Проте вважаємо, той факт, що «особиста приватна власність» не закріплена в Конституції України, зовсім не означає, що такий термін суперечить їй, адже він лише встановлює один із видів права приватної власності і застосовується до правовідносин між конкретними суб'єктами – чоловіком та дружиною.

Відповідно до Сімейного кодексу України, особистою приватною власністю чоловіка, дружини є:

- 1) майно, набуте до шлюбу;
- 2) майно, набуте за час шлюбу, але на підставі договору дарування або в порядку спадкування;
- 3) майно, набуте за час шлюбу, але за кошти, які належали одному з подружжя особисто;
- 4) житло, набуте одним з подружжя за час шлюбу внаслідок приватизації відповідно до Закону України «Про приватизацію державного житлового фонду»;

- 5) земельна ділянка, набута внаслідок приватизації, що перебувала у її/його користуванні, або одержана внаслідок приватизації земельних ділянок державних і комунальних сільськогосподарських підприємств, установ та організацій, або одержана з земель державної і комунальної власності у межах норм безоплатної приватизації, визначених Земельним кодексом України [1].

Окрім того, особистою приватною власністю подружжя є також речі індивідуального користування, тобто речі, які кожен з подружжя особисто використовує повсякденно або регулярно. Тут важливо наголосити, що в нині діючому законодавстві відсутній чітко визначений перелік таких речей. Однак як правило, до них належать одяг, парфуми, косметичні засоби, аксесуари, прикраси, засоби особистої гігієни тощо. До таких речей належать, зокрема, і коштовності, навіть за умови, якщо вони були придбані за рахунок спільних коштів. Проте на практиці виникають труднощі в тому, що саме необхідно розуміти під поняттям «коштовності», адже воно є оціночним. В тому випадку, коли поділ майна подружжя відбувається в судовому порядку, суд має вирішувати у кожному конкретному випадку, чи є та чи інша річ коштовною [3].

Особистим майном чоловіка, дружини є також премії, нагороди, які він чи вона одержали за особисті заслуги. Проте трапляються випадки, коли суд може визнати за іншим подружнім партнером право на частку такої премії, нагороди, якщо буде встановлено той факт, що він/вона своїми діями (веденням домашнього господарства, вихованням дітей тощо) сприяв/сприяла її одержанню [1].

Кошти, що одержані чоловіком/дружиною як відшкодування за втрату (пошкодження) речі, яка їй/йому належала, а також як відшкодування моральної шкоди, теж є особистою приватною власністю одного з подружжя. Це також стосується і страхових сум, одержаних нею/ним за обов'язковим особистим страхуванням, а також за добровільним особистим страхуванням, за умови, якщо страхові внески сплачувалися за рахунок коштів, що були особистою приватною власністю кожного з них [10, с. 174]. Крім того, якщо річ, що належить чоловіку чи дружині, дає дохід, він чи вона також є власником цього доходу [1].

У судовому порядку особистою приватною власністю також може бути визнано майно, набуте нею/ним за час окремого проживання у зв'язку з фактичним припиненням шлюбних відносин. А якщо у придбання майна вкладені, крім спільних коштів, і кошти, що належали одному з подружжя, частка у цьому майні відповідно до розміру внеску є його особистою приватною власністю [4].

Отже, сам факт придбання спірного майна в період перебування в шлюбі, не є підставою для його віднесення до спільної сумісної власності подружжя. В даному разі необхідно встановити за чиї гроші було придбано майно (наприклад, це можуть бути гроші подаровані одному з подружжя тощо).

Відповідно до положень ст. 316 Цивільного кодексу України, правом власності є право особи на річ (майно), яке вона здійснює відповідно до закону за своєю волею та незалежно від волі інших осіб [5]. Однак, коли йдеться про правовий режим майна подружжя, то це цивілістичне положення може застосовуватися лише за умови врахування специфіки сімейного законодавства.

Так, відповідно до статті 59 Сімейного кодексу України, встановлюються окремі правила стосовно здійснення дружиною, чоловіком права особистої приватної власності. Зокрема, той із подружжя, хто є власником майна, визначає режим володіння та користування ним з урахуванням інтересів сім'ї, насамперед дітей, а при розпорядженні своїм майном дружина, чоловік зобов'язані враховувати інтереси дитини, інших членів сім'ї, які відповідно до закону мають право користування ним [1]. Окрім того, ч. 2 ст. 66 Сімейного кодексу визначає право подружжя на визначення порядку користування майном і встановлює, що договір про порядок користування житловим будинком, квартирою, іншою будівлею чи спорудою, земельною ділянкою, якщо він нотаріально посвідчений, зобов'язує правонаступника дружини та чоловіка [1].

На практиці іноді буває доволі важко реалізувати право одного з подружжя на визнання за ним приватної власності на майно, яке було придбане у шлюбі. Верховний Суд у постанові по справі № 546/912/16-ц від 24 січня 2020 р. зазначив, що статус спільної сумісної власності визначається такими критеріями, як час набуття майна і кошти, за які таке майно було набуто (джерело набуття) [3].

Отже, у разі придбання майна в період шлюбу, але за особисті кошти таке майно не може вважатись спільним майном подружжя, а є особистою приватною власністю того з подружжя, за чиї кошти воно придбане. Що стосується майна, придбаного за кошти, розміщені на депозиті одного з подружжя, то слід звернути увагу на час розміщення вкладу і яким чином підтверджується походження грошей – чи є ці кошти приватною власністю одного з подружжя, чи набуті під час шлюбу завдяки спільним зусиллям.

Зазначимо, що доволі ефективним способом встановлення правового режиму майна, відповідно до якого воно буде особистою приватною власністю чоловіка чи дружини є шлюбний договір. Його може

бути укладено як перед одруженням, так і в процесі перебування подружжя у шлюбі і обов'язково нотаріально посвідчено.

У тих випадках, якщо чоловік чи дружина відчужує майно, набуто ним/нею до шлюбу та одночасно з цим придбає інше але вже у шлюбі, і для цього не використовує кошти, набуті подружжям спільно, майно автоматично є його особистою приватною власністю [6].

Аналогічний правовий висновок Верховний суд України виклав 22 січня 2020 року у справі № 711/2302/18, зазначивши, що у разі придбання майна хоча й у період шлюбу, але за особисті кошти одного з подружжя це майно не може вважатись об'єктом спільної сумісної власності подружжя, а є особистою приватною власністю того з подружжя, за особисті кошти якого воно придбане. Отже, сам по собі факт придбання спірного майна в період шлюбу не є безумовною підставою для віднесення такого майна до об'єктів права спільної сумісної власності подружжя [7].

Ще одним способом надати майну статус особистої приватної власності є включення у договір купівлі-продажу вказівки про те, що майно придбано за особисті кошти чоловіка/дружини. І у разі, якщо інший із подружжя надасть свою згоду на придбання цього майна – слід засвідчити обставину придбання нерухомості за особисті кошти одного з подружжя. Дана позиція викладена у постанові Касаційного цивільного суду від 21.05.2020 р. (справа № 296/3968/17)[8].

Також суд може визнати особистою приватною власністю когось із подружжя майно, набуто нею/ним за час їхнього окремого проживання у зв'язку з фактичним припиненням шлюбу. Найкращим доказом у такій ситуації є встановлений судовим рішенням факт припинення шлюбних відносин між подружжям. У такому разі, якщо майно придбане у період, окремого проживання воно є особистою приватною власністю того з подружжя, ким воно придбане (постанова Касаційного цивільного суду від 27.01.2021 р. (справа № 211/134/17-ц) [6].

Отже, кожна із справ про поділ майна подружжя є по своїй суті унікальною, а отже, і підхід до її вирішення, доведення обставин, які дають підстави вважати майно, придбане в період шлюбу, особистою приватною власністю одного з подружжя, вимагає врахування усіх нюансів, ретельного вивчення та створення ефективного плану реалізації.

Висновки і пропозиції. Таким чином, майно, набуто до шлюбу, є виключно особистою приватною власністю – реєстрація шлюбу не змінює правового режиму майна, яке було набуто окремо кожним із

подружжя до шлюбу. До того ж, таке майно зберігає режим роздільності незалежно від тривалості шлюбу, навіть якщо цим майном користувався не лише власник, а обоє із подружжя. Що стосується придбаного у шлюбі майна, то визнати його особистою приватною власністю можливо, однак для цього необхідно докласти багато зусиль та навести обґрунтовані докази, які підтвердять факт того, що хтось із подружжя витратив саме свої особисті кошти і конкретне на це майно.

Дійшли висновку, що ефективним способом, що дає змогу уникнути можливих ризиків та забезпечити подружжя від майбутніх непорозумінь і суперечок, які стосуватимуться режиму майна є укладення шлюбного договору, який здатний не тільки вирішити майнові відносини чоловіка та дружини під час шлюбу, але й попередити можливі судові суперечки щодо поділу майна у разі розлучення.

ЛІТЕРАТУРА

1. Сімейний кодекс України: Закон України від 10.01.2002 р. № 2947-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2002. № 21-22. Ст. 135. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14/conv#n291>.
2. Жилінкова І. Права подружжя щодо належного їм роздільного майна. *Мала енциклопедія нотаріуса*. 2010. № 6. С. 34-41.
3. Загіря Н. На 2 не ділиться. Коли набуте у шлюбі майно не вважається спільною сумісною власністю. *Юридична газета online*. URL: <https://jur-gazeta.com/publications/practice/simeyne-pravo/na-2-ne-dilitsya-koli-nabute-u-shlyubi-mayno-ne-vvazhaetsya-spilnoyu-sumisnoyu-vlasnistyu.html>.
4. Куцеконь М. Майно, що є особистою приватною власністю дружини, чоловіка. URL: <https://merefatg.gov.ua/news/1618558658/>.
5. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. № 435-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 40-44. Ст. 35. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>.
6. Власенко Л. Розлучення: чи можна визнати придбане у шлюбі майно особистою приватною власністю. *Громадська спілка «Мережа правового розвитку»*. URL: <https://ldn.org.ua/consultations/rozluchennia-chy-mozhna-vyznaty-prydbane-u-shlyubi-mayno-osobystoiu-pryvatnoiu-vlasnistiu/>.
7. Постанова КЦС ВП від 22.01.2020 року у справі № 711/2302/18. URL: https://protocol.ua/ua/postanova_ktss_vp_vid_22_01_2020_roku_u_spravi_711_2302_18/.
8. Постанова КЦС ВП від 21.05.2020 року у справі № 296/3968/17. URL: https://protocol.ua/ua/postanova_ktss_vp_vid_21_05_2020_roku_u_spravi_296_3968_17/.
9. Про внесення змін до Сімейного кодексу України щодо майна, що є особистою приватною власністю дружини, чоловіка: Закон України від 17.05.2012 р. № 4766-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4766-17/conv#n3>.
10. Сімейне право: підручник / за заг. ред. В. А. Кройтора, В. Ю. Євко; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2016. 512 с. URL: http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/10204/Simeine%20pravo_pidruchnyk_Kroytor_Yevko_2016.pdf?sequence=1&isAllowed=y.

REFERENCES

1. Simeinyi kodeks Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 10.01.2002 r. № 2947-III. (2002). *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*, 21-22, Art. 135. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14/conv#n291> [in Ukrainian].
2. Zhylinkova, I. (2010). Prava podruzzhzia shchodo nalezhnoho yim rozdilnoho maina. *Mala entsyklopediia notariusa – Little Encyclopedia of Notary*, 6, 34–41 [in Ukrainian].
3. Zahriia, N. Na 2 ne dilytsia. Koly nabute u shlyubi maino ne vvazhaetsia spilnoiu sumisnoiu vlasnistiu. *Yurydychna hazeta online – Legal Newspaper Online*. URL: <https://jur-gazeta.com/publications/practice/simeyne-pravo/na-2-ne-dilitsya-koli-nabute-u-shlyubi-mayno-ne-vvazhaetsya-spilno-yu-sumisnoyu-vlasnistyu.html> [in Ukrainian].
4. Kutsekon, M. Maino, shcho ye osobystoiu pryvatnoiu vlasnistiu druzhyny, cholovika. URL: <https://merefatg.gov.ua/news/1618558658/> [in Ukrainian].
5. Tsyvilnyi kodeks Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 16.01.2003 r. № 435-IV. (2003). *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*, № 40–44, art. 35. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> [in Ukrainian].
6. Vlasenko, L. Rozluchennia: chy mozhna vyznaty prydbane u shlyubi maino osobystoiu pryvatnoiu vlasnistiu. Hromadska spilka «Merezha pravovoho rozvytku». URL: <https://ldn.org.ua/consultations/rozluchennia-chy-mozhna-vyznaty-prydbane-u-shlyubi-mayno-osobystoiu-pryvatnoiu-vlasnistiu/> [in Ukrainian].
7. Postanova KTSS VP vid 22.01.2020 roku u spravi № 711/2302/18. URL: https://protocol.ua/ua/postanova_ktss_vp_vid_22_01_2020_roku_u_spravi_711_2302_18/ [in Ukrainian].

8. Postanova KTSS VP vid 21.05.2020 roku u spravi № 296/3968/17. URL: https://protocol.ua/ua/postanova_ktss_vp_vid_21_05_2020_roku_u_spravi_296_3968_17/ [in Ukrainian].
9. Pro vnesennia zmin do Simeinoho kodeksu Ukrainy shchodo maina, shcho ye osobystoiu pryvatnoiu vlasnistiu druzhyny, cholovika: Zakon Ukrainy vid 17.05.2012 r. № 4766-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4766-17/conv#n3> [in Ukrainian].
10. Kroitora, V.A., Yevko, V.Yu. (Eds.) Simeine pravo. (2016). Kharkiv. URL: http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/10204/Simeine%20pravo_pidruchnyk_Kroytor_Yevko_2016.pdf?sequence=1&isAllowed=y [in Ukrainian].

СЛОБОДЯН ВИКТОРИЯ

студентка Днепропетровского государственного университета внутренних дел

ПОЛИЩУК МАРИНА

кандидат юридических наук, доцент кафедры гражданско-правовых дисциплин
Днепропетровского государственного университета внутренних дел

ИМУЩЕСТВО, КОТОРОЕ ЯВЛЯЕТСЯ ЛИЧНОЙ ЧАСТНОЙ СОБСТВЕННОСТЬЮ ЖЕНЫ, МУЖА

В статье исследованы вопросы, касающиеся имущества, являющегося личной частной собственностью жены, мужа. Проанализированы отдельные проблемы и противоречия правового режима имущества личной частной собственности, по результатам анализа которых изложена собственная позиция. Исследована судебная практика по данной проблематике и выделены ее ключевые аспекты в рамках темы статьи. Предложены и аргументированы тезисы о том, что эффективным способом установления правового режима имущества, согласно которому оно будет личной частной собственностью мужа или жены, может быть брачный договор.

Ключевые слова: имущество, муж, супруга, брак, супруги, правовой режим имущества, собственность, общая совместная собственность, личная частная собственность, брачный договор.

SLOBODYAN VICTORIA

student of the Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs

POLISHCHUK MARINA

PhD, Associate Professor at the Department of Civil Law
of the Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs

PROPERTY WHICH IS THE PERSONAL PRIVATE PROPERTY OF THE WIFE, HUSBAND

Problem setting. The article examines issues related to property that is the personal private property of the wife, husband. Some problems and contradictions of the legal regime of personal private property are analyzed, according to the results of the analysis of which, one's own position is stated. The case law on this issue is studied and its key aspects within the topic of the article are singled out. The thesis is proposed and argued that an effective way to establish the legal regime of property, according to which it will be the personal private property of a husband or wife can be a marriage contract.

The practical significance of the obtained results is that they can be used: in the research field – for further research on the problems of personal private property of spouses in family relationships; in law-making activity – for improvement

of provisions of the current legislation of Ukraine, at creation of new and modification of the operating domestic regulatory legal acts concerning the outlined problem; law enforcement activities – by applying practical conclusions and recommendations in practice in matters relating to personal private property of husband, wife; in the educational process – as a didactic support of certain topics in the discipline «Family Law of Ukraine».

Analysis of recent researches and publications in which this problem was considered, showed that, in particular, such scientists as V.K. Antoshkina, V.I. Borisov, L. Vlasenko, E.M. Vorozheykin, N. Zagriya, I.V. Zhilinkova, A.O. Dutko, V.O. Kozhevnikova, L.V. Krasitska, V.A. Kreutor, O.M. Ponomarenko, O.V. Rozgon, O.I. Safonchik, O.V. Sinegubov, I.V. Spasibo-Fateeva, R.O. Stefanchuk, E.O. Fomina, S. Fursa, E. Fursa, E.A. Kharitonov, Y.S. Chervony, V.L. Yarotsky and others paid much attention to its various aspects.

Target of research. Research of the legal nature and features of property that is the personal private property of the wife, husband.

Article's main body. According to the Family Code of Ukraine, the personal private property of the husband and wife are:

- 1) property acquired before marriage;
- 2) property acquired during the marriage, but on the basis of a contract of gift or by inheritance;
- 3) property acquired during the marriage, but for funds that belonged to one of the spouses personally;
- 4) housing acquired by one of the spouses during the marriage as a result of privatization in accordance with the Law of Ukraine “On Privatization of State Housing”;
- 5) land acquired as a result of privatization, which was in his / her use, or obtained as a result of privatization of land of state and communal agricultural enterprises, institutions and organizations, or obtained from state and communal lands within the norms of free privatization defined by the Land Code Of Ukraine.

In addition, the personal private property of the spouses is also things for individual use, ie things that each spouse personally uses daily or regularly. Here it is important to emphasize that there is no clearly defined list of such things in the current legislation. However, as a rule, these include clothing, perfumes, cosmetics, accessories, jewelry, personal hygiene products and more. Such items include, in particular, jewelry, even if they were purchased with common funds. However, in practice there are difficulties in what is to be understood by the concept of “jewelry”, because it is evaluative. In the event that the division of property of the spouses takes place in court, the court must decide in each case whether a particular thing is valuable.

Conclusions and prospects for the development. Thus, property acquired before marriage is exclusively personal private property – marriage registration does not change the legal regime of property acquired separately by each spouse before marriage. In addition, such property retains a regime of separation regardless of the duration of the marriage, even if the property was used not only by the owner but by both spouses. As for the property acquired in marriage, it is possible to recognize it as personal private property, but this requires a lot of effort and substantiated evidence that confirms the fact that one of the spouses spent their personal money and specific property.

We concluded that an effective way to avoid possible risks and protect spouses from future misunderstandings and disputes over property regimes is to conclude a marriage contract, which can not only resolve the property relations of husband and wife during marriage, but also prevent possible lawsuits. disputes over the division of property in the event of divorce.

Key words: property, husband, wife, marriage, spouse, legal regime of property, property, joint joint ownership, personal private property, marriage contract.

Слободян В. Д., Поліщук М.Г. Майно, що є особистою приватною власністю дружини, чоловіка. *Право та інноваційне суспільство*. 2021. № 2 (17). URL: http://apir.org.ua/wp-content/uploads/2021/12/Slobodyan_Polishchuk17.pdf.